

Előterjesztés
Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2024. november 14-i ülésére

Tárgy: Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének .../2024 (...) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról

Az előterjesztést készítette:

dr. Mátyus Béla
Jegyzői iroda
jogtanácsos

Véleményezésre és tárgyalásra megkapta:

Pénzügyi Ellenőrző Bizottság
Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és
Városstratégiai Bizottság

Törvényességi ellenőrzésre megkapta:

Muhariné Mayer Piroska
aljegyző

dr. Balogh László
Jegyző

Előterjesztés
Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2024. november 14-i ülésére

Tárgy: Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének .../2024 (...) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról
Iktatószám: LMKOH/6769-7/2024.

Tisztelt Képviselő-testület!

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal szakmai segítségnyújtással élt irányunkba a környezetvédelemről szóló 7/2008. (III.20.) önkormányzati rendeletben foglalt helyi jelentőségű védett természeti területek szabályozásával kapcsolatban. Ennek során 2024. november 15. napjáig kérték, hogy döntsünk a felülvizsgálat eredményeként a helyi jelentőségű természeti védettséget szabályozó önálló önkormányzati rendelet elfogadásáról, amelynek mellékletét képezi a felülvizsgált kezelési terv, valamint az újonnan elkészülésre kerülő fenntartási terv.

Ezzel párhuzamosan Lajosmizse Város Önkormányzatának a környezetvédelemről szóló 7/2008. (III.20.) (a továbbiakban Környezetvédelmi rendelet) rendelet felülvizsgálatának is meg kell történnie.

A rendelet-tervezet általános indokolása:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 28. § szakasz (6) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy helyi jelentőségű védett természeti terület kizárólag a 28. § szakasz (1) bekezdés c) pont szerinti természetvédelmi terület vagy a d) pont szerinti természeti emlék kategória valamelyikébe sorolható be a védelem célja és a védett természeti terület kiterjedése alapján.

A természetvédelemért felelős miniszter a természeti területeken és más, védelemre érdemes földterületeken túlmenően jogosultsággal rendelkezik a Tvt. 4. § szakasz a) pontja szerinti természeti értékek védetté nyilvánítására is, azonban utóbbi jogköre kizárólagos. Védett természeti értékek közé tartoznak pl. a jogszabály alapján kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő növény- és állatfajok vagy a Tvt. erejétől fogva a barlangok.

Fentiekből következően természeti érték védetté nyilvánítására a települési önkormányzatoknak nincs jogköre.

A Környezetvédelmi rendelet több helyen *érték* védetté nyilvánításáról rendelkezik a Tvt. ismertetett rendelkezéseinek ellentmondóan, ugyanakkor tárgya és célja egyértelműen megfeleltethető a Tvt. 28. § szakasz (1) bekezdés *d)* pontja szerinti *természeti emlékeknek*, így ezt módosítani szükséges a Tvt.-nek való megfelelés, a jogbiztonság és a védettség gyakorlati érvényesítésének biztosítása érdekében.

A szakmai segítségnyújtás kitér arra is, amennyiben a védetté nyilvánítás nem önálló, kifejezetten és kizárólagosan helyi jelentőségű védett természeti terület létesítésére irányuló rendelettel, hanem más szabályozási célú és tartalmú rendelet, pl. környezetvédelmi rendelet keretében, annak részeként történt, javasolták, hogy a helyi jelentőségű védett természeti területekre vonatkozó normát lehetőség szerint önálló önkormányzati rendeletben állapítsuk meg. Ennek érdekében új a védett természeti

területként való fenntartásáról szóló önkormányzati rendelet megalkotását, valamint a más szabályozási célú és tartalmú rendeletben a helyi védettségre vonatkozó norma egyidejű hatályon kívül helyezését tartják a preferálandó jogtechnikai megoldásnak, szemben a hatályos rendelet egyszerű javításával.

Fent részletezett jogtechnikai megoldás további előnye, hogy alkalmazása esetén nem válik szükségessé új védetté nyilvánítási eljárás lefolytatása, hiszen a védettség fenntartásáról rendelkezik az önkormányzat, a védettség célja és tárgya nem változik meg.

Fontos elem továbbá, hogy az önkormányzati rendeletnek az ellenőrzés eredményével összefüggő módosítása nem ad lehetőséget az önkormányzat részére annak eldöntésére, hogy fel kívánja-e oldani a terület védettségét. Figyelemmel a védettségi szint megőrzésének kötelezettségét kimondó 28/1994. (V. 20.) AB határozatban foglaltakra is, a Tvt. 24. § szakasz (4) bekezdése alapján természeti terület védettségének feloldására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. Alapesetként a védettség fenntartásának a teljes területen fennálló indokoltságát kell feltételezni.

A fenntartási terv készítése során a szakértő végigjárta a helyi védett természetvédelmi területeket és természeti emlékeket és megállapította, hogy a 0736/20 és 0426/5 helyrajzi számokon lévő vadkörte fák már nem léteznek, továbbá pontosítani kell a Mizsei Óriás kocsányos tölgy helyrajzi számát 0470/8-ról 0470/7-re, valamint pontosítani kell az 5-ös főút mentén lévő platánfák helyrajzi számait.

Általános elvként kell rögzítenünk továbbá, hogy az új rendelet alkotása során garantálni szükséges, hogy az eredeti, védetté nyilvánításra irányuló jogalkotói szándék mindvégig érvényesüljön és folytatólagosan védettnek minősüljön az érintett terület.

Ennek érdekében a helyi védelmet csak a két vadkörte fa esetében szüntetjük meg, minden másra vonatkozóan a továbbiakban is fenntartjuk.

A Tvt. 55. § szakasz (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat – fővárosban a fővárosi önkormányzat – az illetékességi területén található helyi jelentőségű védett természeti területek fenntartására tervet készít. A tervnek az országos, a regionális tervekkel összhangban kell lennie. A tervet a települési önkormányzat képviselő-testülete, a fővárosban és a megyei jogú városban a közgyűlés (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) rendelettel fogadja el.

Fentiekre tekintettel az újonnan elkészített fenntartási terv jelen előterjesztés rendeletének 3. mellékletét képezi.

A kezelési terv áttekintése során a természetvédelmi érték került módosításra természeti emlék megnevezésre. Az Iskola-tóval kapcsolatos szövegkörnyezet is kikerült belőle. Egyéb tekintetben változatlan formában minden meghagyásra került, átfogó felülvizsgálatára a következő soros felülvizsgálat során kerül sor.

A rendelet-tervezet részletes indokolása:

1.§

A természetvédelmi területekről és a természeti emlékekről rendelkezik.

2.§

A helyi védelem alá vont természetvédelmi területek és természeti emlékek megóvásáról, kezeléséről fenntartásáról rendelkezik.

3.§

Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a környezetvédelemről szóló 7/2008. (III.20.) önkormányzati rendelete helyi természetvédelemről rendelkező szakaszainak hatályon kívül helyezéséről rendelkezik.

4.§

A rendelet hatályba lépéséről rendelkezik.

A helyi rendelet megalkotása során az alábbi jogszabályhelyekre kiemelt figyelemmel kell még lenni:

A Tvt. 24. § (4) bekezdése:

„Fel kell oldani a természeti érték vagy terület védettségét, fokozottan védettségét, ha annak fenntartását természetvédelmi szempontok a továbbiakban nem indokolják. A védettség feloldása során a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy **a helyi védett természeti terület védettségének a feloldásához az igazgatóság véleményét be kell szerezni.**”

55. § (2) bekezdése:

„**A tervek előterjesztéséhez az igazgatóság előzetes véleménye szükséges. Az elfogadott önkormányzati természetvédelmi terv egy példányát meg kell küldeni az igazgatóságnak.**”

Tájékoztatom a T. Képviselő-testületet, hogy a fenntartási terv az előterjesztés kiküldésének időpontjáig nem érkezett meg önkormányzatunk részére, így azt kiosztós anyagként tudjuk csatolni majd a Képviselő-testület részére. Szóban egyeztetünk a szakértővel a tekintetben, hogy mely természeti emlékeink lelhetők fel, így az előterjesztés és a rendelet-tervezet már erre tekintettel került elkészítésre.

A fenntartási terv megküldése november 11-ére várható. Amennyiben megérkezik, azonnal továbbítjuk a Képviselő-testület részére, valamint megküldjük előzetes véleményezésre a rendelet-tervezetet a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága részére.

Előzetes hatásvizsgálat:

1. A tervezett jogszabály társadalmi, gazdasági, költségvetési hatása:

A rendelet elfogadása a helyi jelentőségű védett természeti területek és természeti emlékek szabályozott jogszabályi körülmények között történő védetté nyilvánítását segíti elő.

2. Környezeti és egészségi következményei:

Környezeti hatása, hogy a jövő generációk számára is ezen természeti területek fennmaradjanak.

3. Adminisztratív terheket befolyásoló hatások:

A rendeletben foglaltak végrehajtása az adminisztratív terhei nincsenek.

4. A jogszabály megalkotásának szükségessége, a jogalkotás elmaradásának várható következményei:

A rendeletalkotás elmaradása mulasztásban megnyilvánuló törvénytértést eredményezne.

5. A jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek:

A szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek rendelkezésre állnak.

Fentiekre tekintettel az előterjesztés mellékletét képező rendelet-tervezetet és annak indokolását terjesztem a Tisztelt Képviselő-testület elé:

Lajosmizse, 2024. november 5.

Fekete Zsolt sk.
polgármester

Rendelet-tervezet

Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének .../.... (...) önkormányzati rendelete helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról

Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdésének b) pontjában és 36. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 62. § (2) bekezdésében és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 11. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló 11/2011. (IV. 14.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 1.1.w. pontjában biztosított véleményezési jogkörében eljáró Pénzügyi Ellenőrző Bizottság és Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló 11/2011. (IV. 14.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 3.1.h. pontjában biztosított véleményezési jogkörében eljáró Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és Városstratégiai Bizottság véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

1. §

(1) Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete (továbbiakban: Önkormányzat) az alábbi természetvédelmi területeket és természeti emlékeket nyilvánítja helyi védetté:

- a) Természetvédelmi területek:
 - aa) Fűzes-tó (Horgász-tó) és környéke 0269/30 hrsz.
 - ab) Központi park és növényzete 22/2 hrsz.
- b) Természeti emlékek:
 - ba) 1 darab kocsányos tölgy 0470/7 hrsz.
 - bb) 1 darab vadkörtefa 0331/11 hrsz.
 - bc) 5-ös főút mentén lévő platánfák és vadgesztenyefák 2504/1, 2504/3, 2505 hrsz.
 - bd) Köztemető vadgesztenyefa sorai 1686/2 hrsz.
 - be) Tarnai utcai platánfasor 2063 hrsz.

(2) Lajosmizse város helyi természetvédelmi területeinek és védett természeti emlékeinek jegyzéke a védetté nyilvánítás indokával együtt a rendelet 1. mellékletét képezi.

(3) Lajosmizse város helyi természetvédelmi területei és védett természeti emlékei megőrzésének célja:

- a) Lajosmizse Város egyedi arculata sajátos megjelenésének, természeti környezetének megőrzése.
- b) A város területén lévő természeti emlékek, helyi természetvédelmi területek, valamint ezek természeti rendszereinek, biológiai sokféleségének védelme, a fenntartható használatuk elősegítése.
- c) A város és a táj harmonikus összhangjának megtartása és fejlesztése.
- d) A környezet iránt érzékeny kultúra fejlesztése.
- e) A város lakosságának, jövő nemzedékének életterét biztosító természeti emlékek, helyi természetvédelmi területek védelme.
- f) A természeti emlékek védetté nyilvánításának célja a természeti emlékek károsodásának megelőzése, elhárítása, az eddig bekövetkezett károsodás csökkentése, megszüntetése, illetve fák esetén a hiányzó egyedek pótlása, a jelen és jövő nemzedék számára történő megőrzése és tervszerű fenntartása.

2. §

(1) A helyi természetvédelmi területek és természeti emlékek kezelésére vonatkozó rendelkezéseket a rendelet 2. mellékletét képező kezelési terv tartalmazza.

(2) A helyi védelem alá vont természetvédelmi területek és természeti emlékek megóvásáról, kezeléséről fenntartásáról, helyreállításáról az önkormányzat gondoskodik. E feladat ellátásával:

- a) az önkormányzat tulajdonában álló területeken a terület mindenkori kezelőjét, ennek hiányában a tényleges használóját
- b) egyéb területeken a terület mindenkori tulajdonosát, vagyonkezelőjét vagy használóját is megbízhatja.

(3) A helyi természetvédelmi területek és természeti emlékek fenntartására vonatkozó rendelkezéseket a rendelet 3. mellékletét képező fenntartási terv tartalmazza.

3. §

Hatályát veszti a környezetvédelemről szóló 7/2008. (III.20.) önkormányzati rendelet

- a) 3. alcím címe,
- b) 6. és 7. §-a,
- c) 1. melléklete,
- d) 2. melléklete.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Fekete Zsolt
polgármester

dr. Balogh László
jegyző

A rendelet kihirdetésének napja: 2024. november

dr. Balogh László
jegyző

1. melléklet az .../... (.....) önkormányzati rendelethez

1. **Lajosmizse város helyi természetvédelmi területeinek és védett természeti emlékeinek jegyzéke**

1.1. **Helyi természetvédelmi területek:**

1.1.1. **Füzes-tó (Horgász-tó) és környéke**

1.1.1.1. Helyrajzi száma és megnevezése: 0269/30 kivett vízállás

1.1.1.2. Területe: 84 623 m²

1.1.1.3. Terület tulajdonosa: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.1.1.4. Kezelője: Lajosmizsei Horgász Egyesület

1.1.1.5. A védetté nyilvánítás indoka: Az élőhely-, biológiai sokféleség megőrzése, a vízparti növénytakarások és állatvilág megővése. Kedvelt horgász hely, a szabadidős tevékenység további biztosítása kulturált szép környezetben.

1.1.2. **Központi park és növényzete**

1.1.2.1. Helyrajzi száma és megnevezése: 22/2 kivett közterület

1.1.2.2. Területe: 13 093 m²

1.1.2.3. Terület tulajdonosa: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.1.2.4. Kezelője: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.1.2.5. A védetté nyilvánítás indoka: A település kiemelkedő tere. A városi közösség jelképe. A főtéri közparkot geometrikus elrendezéssel fasorok, sétányok és belső terek teszik hangulatossá. A sétányokat sövény szegélyezi. A tér nyugati oldalát idős platán fasor és nyárfasor szegélyezi. Jellemző fafajok: platán, vadgesztenye, szürkenyár, kőris, juhar, nyír, hárs, erdei fenyő. Bokros részek tujákból és hamisciprusokból állnak. A közpark értékes növényállományán kívül a település lakóinak pihenőhelyül is szolgál, melyet a természetvédelem céljainak szem előtt tartásával, megfelelő fenntartási terv alapján hosszútávra biztosítani kell.

1.2. **Védett természeti emlékek**

1.2.1. Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) 1 db

1.2.1.1. Termőhely: Lajosmizse külterület

1.2.1.2. Az érintett terület helyrajzi száma: 0470/7

1.2.1.3. Területe: 25 784 m²

1.2.1.4. Kezelője: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.1.5. Termőhelye humuszos homoktalaj. A fa az egykori pusztai tölgyesek maradványa. Becsült kora 150-200 év. A tölgy körül galagonyás homoki gyep található. Figyelemre méltó a terület gazdag cserjevegetációja is.

1.2.1.6. A védetté nyilvánítás indoka: a különleges magasságú és törzsvastagságú, idős fa fenntartásának biztosítása.

1.2.2. Vadkörtefa (Pyrus Pyraeaster) 1 db

1.2.2.1. Termőhely: Lajosmizse külterület

1.2.2.2. Az érintett terület helyrajzi száma: 0331/11 hrsz.

1.2.2.3. Területe: 6040 m²

1.2.2.4. Kezelője: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.2.5. Lajosmizse közelében 82 F erdőrészben, a volt „Vidra” tanya mellett található. Termőhelye humuszos homoktalaj. Becsült kora 120 év, magassága 12 méter .

1.2.2.6. A védetté nyilvánítás indoka: A vadkörte több más faj között a mai termesztett körtefajták egyik őse. Az év fája -1998- A vadkörte. A lajosmizsei vadkörtefa védetté nyilvánításának további indoka, hogy a száraz alföldi klímában ez a különleges fajú, idős fa kiemelt természetvédelmi oltalomra érdemes.

1.2.3. 5-ös főút mentén lévő platánfák és vadgesztenyefák

1.2.3.1. Termőhely: Dózsa Gy. út

1.2.3.2. Az érintett terület helyrajzi száma: 2504/1, 2504/3, 2505 hrsz.

1.2.3.3. Területe: 17 235 m²

1.2.3.4. Terület tulajdonosa: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.3.5. Kezelője: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.3.6. A védetté nyilvánítás indoka: Lajosmizse városképét meghatározó platánfák egyedi arculatot adnak a városnak. Eszmei, esztétikai értéke felbecsülhetetlen. A kétoldali fásítás csodálatos hatása az összeboltozódó lombkorona, a zöld alagút. Az 1930-ban ültetett fák kiemelt természetvédelmi oltalomra érdemesek.

1.2.4. Köztemető vadgesztenyefa sorai (Aesculus hippocastanum)

1.2.4.1. Helyrajzi száma és megnevezése: 1686/2 kivett temető

1.2.4.2. Területe: 61 001 m²

1.2.4.3. Terület tulajdonosa: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.4.4. Kezelője: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.4.5. A védetté nyilvánítás indoka: A vadgesztenyefákat 1934-ben, a köztemető belső sétányán mindkét oldalt rendezetten sorba ültették. A száraz alföldi klímában ezek a különleges fajú, idős fák kiemelt természetvédelmi oltalomra érdemesek.

1.2.5. Tarnai utcai platánfasor

1.2.5.1. Termőhely: Lajosmizse, Tarnai utca

1.2.5.2. Az érintett terület helyrajzi száma és megnevezése: 2063 kivett közterület

1.2.5.3. Területe: 13 114 m²

1.2.5.4. Terület tulajdonosa: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.5.5. Kezelője: Lajosmizse Város Önkormányzata

1.2.5.6. A védetté nyilvánítás indoka: Lajosmizse Dózsa Gy. főútján elhelyezkedő platánfák egyedi arculatot adnak a városnak. Ennek példáján a városképet tovább építve, a zöldterületeket bővítve került sor 2005. decemberében a Tarnai utcában 42 darab platánfa telepítésére települési képviselői támogatással. A *Platanus acerifolia* eszmei, esztétikai értéke a város számára meghatározó. A kétoldali fásítás a pótlást követően kiemelt természetvédelmi oltalomra érdemes.

**Lajosmizse város helyi természetvédelmi területeinek
és védett természeti emlékeinek
természetvédelmi kezelési terve**

Tervkészítés első időpontja: 2007. december 20.

Az *első* terv időtartama: 2008-2018.

Készítette: Földházi Tünde
környezetvédelmi referens

Áttekintette: Sípos Ferenc
természetvédelmi szakreferens
Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Áttekintés időpontja: 2008. január

Újratekintés időpontja: 2024. november

Felülvizsgálat:

A tervben foglaltak felülvizsgálata 2018. októberben megkezdődött. Az országos jelentőségű védett természeti területekre vonatkozó természetvédelmi kezelési terv tervdokumentációjának tartalmi követelményeiről és elkészítéséről szóló 16/2012. (VII.6.) VM utasítás mellékletében szereplő tartalmi elemek ellenőrzésre kerültek.

Felülvizsgálat befejezésének időpontja 2019. augusztus

*Elvégezte: Kasnyikné Földházi Tünde
környezetvédelmi referens*

A felülvizsgált kezelési tervről a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2019. október 16-án a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 37.§ aa) pont szerinti természetvédelmi kezelői feladatkörében eljárva tett nyilatkozatot: „Lajosmizse Város Önkormányzat 7/2008. (III.20.) önkormányzati rendeletének 2. mellékletében szereplő helyi jelentőségű természetvédelmi területek és védett természeti értékek természetvédelmi kezelési tervében szereplő célkitűzések, stratégiák és előírások álláspontunk szerint összhangban vannak a tervezési terület természeti állapotával és a megkeresésben ismertetett, tervezett fejlesztésekkel is.”

2024. novemberben sor került a kezelési terv áttekintésére a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal által kiadott szakmai segítségnyújtás a helyi jelentőségű védett természeti terület szabályozását tartalmazó önkormányzati rendelet célvizsgálata tárgyú levelében foglaltakra figyelemmel.

Elvégezte: dr. Mátyus Béla jogtanácsos

1. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

1. 1. Összefoglaló adatok

A tervezési terület azonosító adatai

a) Lajosmizse Város helyi természetvédelmi területei:

- Fűzes-tó (Horgász-tó) és környéke 0269/30 hrsz.
- Központi park és növényzete 22/2 hrsz.

b) Lajosmizse Város helyi természeti emlékei:

- Köztemető vadgesztenyefa sorai 1686/2 hrsz.
- 1 darab kocsányos tölgy 0470/7 hrsz.
- 1 darab vadkörtefa 0331/11 hrsz.
- 5-ös főút mentén lévő platánfák és vadgesztenyefák 141 darab
2504/1 2504/3 és 2505 hrsz.
- Tarnai utca platánfasor 42 darab platánfa 2063 hrsz.

c) Törzskönyvi szám:

Törzskönyvi adatok:

Név: Lajosmizsei Fűzes-tó és környéke

Törzskönyvi szám: 12/319/TT/08

Megye: Bács-Kiskun

Település: Lajosmizse

Védettségi szint: helyi jelentőségű

Védelmi kategória: TT

Kiterjedése: 8,46 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 2008

Név: Lajosmizsei kocsányos tölgy

Törzskönyvi szám: 12/320/TE/08

Megye: Bács-Kiskun

Település: Lajosmizse

Védettségi szint: helyi jelentőségű

Védelmi kategória: TE

Kiterjedése: 0 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 2008

Név: Lajosmizsei Központi park és növényzete

Törzskönyvi szám: 12/323/TE/08

Megye: Bács-Kiskun

Település: Lajosmizse

Védettségi szint: helyi jelentőségű

Védelmi kategória: TE

Kiterjedése: 1,3 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 2008

Név: Lajosmizsei Köztemető és vadgesztenye fasorai

Törzskönyvi szám: 12/324/TE/08

Megye: Bács-Kiskun

Település: Lajosmizse

Védettségi szint: helyi jelentőségű

Védelmi kategória: TE

Kiterjedése: 6,1 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 2008

Név: Lajosmizsei-platán- és vadgesztenyefák az 5. sz. főút mellett (121 egyed)

Törzskönyvi szám: 12/324/TE/08

Megye: Bács-Kiskun

Település: Lajosmizse

Védettségi szint: helyi jelentőségű

Védelmi kategória: TE

Kiterjedése: 6,1 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 2008

Név: Lajosmizsei Tarnai utca platánfasora

Törzskönyvi szám: 12/327/TE/08

Megye: Bács-Kiskun

Település: Lajosmizse

Védettségi szint: helyi jelentőségű

Védelmi kategória: TE

Kiterjedése: 0 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 2008

Név: Lajosmizsei-vadkörtefa I.
Törzskönyvi szám: 12/321/TE/08
Megye: Bács-Kiskun
Település: Lajosmizse
Védettségi szint: helyi jelentőségű
Védelmi kategória: TE
Kiterjedése: 0 hektár
Ebből fokozottan védett: 0 hektár
Hatályba lépés éve: 2008

- d) Védetté nyilvánító korábbi rendelet száma: **7/2008. (III.20.) ÖR.**
- e) Nemzetközi kijelölés: nincs
- f) A terület kiterjedése: 9,7716 ha (ebből Füzes-tó (Horgász-tó) és környéke 8, 4623 ha , Központi park és növényzete 1, 3093 ha , valamint a természeti emlékek.
- g) ebből fokozottan védelemre javasolt: - ha
- h) Megye: Bács-Kiskun
- i) Érintett település: Lajosmizse
- j) Illetékes természetvédelmi hatóság: Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Bajai Kirendeltsége (6500 Baja, Bajcsy-Zs. u. 10. Tel.: 79/521-960)
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály (6000 Kecskemét, Bajcsy-Zs. krt. 2.)
- k) Védelemre tervezett természeti terület esetében a működési területe szerint érintett nemzeti park igazgatóság: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság**
- k) Természetvédelmi kezelő: **kezelésért felelős szerv:** Lajosmizse Város Önkormányzata

1. 2. A terület rendeltetése

A védetté nyilvánítás célja, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, illetve jelentős esztétikai értéket képviselő fák, valamint a Füzes-tó (Horgász-tó) és környéke, a Központi park és növényzete természetes élővilága.

Nyújtson lehetőséget a tudományos célú ismeretterjesztésnek, kutatásnak. Szolgáljon bemutatóhelyként a szervezett és az önálló természetismeret szerzésnek, a tudatos környezeti nevelésnek.

A területek helyi jelentőségű természetvédelmi oltalom alá helyezését Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete kezdeményezte, jelen kezelési terv a védetté nyilvánításhoz kapcsolódóan készült el.

1. 3. A terület elhelyezkedése

A természetvédelmi oltalom alatt álló terület közigazgatásilag a Bács-Kiskun Vármegyei Lajosmizse városhoz tartozik. A terület magába foglalja a Füzes-tó (Horgász-tó) és környéke, a Központi park és növényzete, valamint egyedi értékűként a természetvédelmi oltalomra kijelölt faegyedek élőhelyét.

1. 4. Tulajdonosi-, birtokviszonyok, használati jogok

A Füzes-tó (Horgász-tó) és környéke, Központi park és növényzete védett természeti területek, Köztemető vadgesztenyefa sorai, 5-ös főút mentén lévő platánfák és vadgesztenyefák élőhelyén Lajosmizse Város Önkormányzatát illeti meg a tulajdonjog. A kocsányos tölgy és vadvadkörtefa magántulajdonban van.

A védett természeti terület elvi kiterjedése és a ténylegesen oltalom alatt álló objektumok kiterjedése között eltérés mutatkozik. Ennek oka, hogy az egyedi értékűként védelem alá kerülő faegyedek esetében az érintett ingatlan teljes területét lehetne szerepeltetni, ami szakmai szempontból indokolatlan.

A védelem alá vont területek és emlékek megóvásáról, fenntartásáról, helyreállításáról, környezettudatos használatáról (kezelési feladatok) az önkormányzat gondoskodik. E feladat ellátásával:

- az önkormányzat tulajdonában álló területeken a terület mindenkori kezelőjét, ennek hiányában a tényleges használatját,
- egyéb területeken a terület mindenkori tulajdonosát, vagy kezelőjét vagy használatját is megbízhatja.

A kezeléshez az önkormányzat szakmai segítséget vehet igénybe, speciális feladatok esetében külső, szakirányú szakemberek bevonására is sor kerülhet.

A tervben rögzített feladatok megvalósítása Lajosmizse Város Önkormányzatának feladata. A kezelési feladatok ellátására rendelkezésre áll a szükséges infrastruktúra.

1. 5. Település bemutatása

Környezete sajátos. A település a Duna-Tisza közén, a kiskunsági tájegységen a Dél-alföldi régióhoz tartozó Bács-Kiskun megyében, a kecskeméti kistérségben helyezkedik el, Kecskeméttől É-Ny-ra 15 km-re. A kistérség települései egymáshoz közel, - Lajosmizse pedig az országos főközlekedési úthálózat mellett fekszik. Lajosmizse a térség 11,1 %-át foglalja el, melyen a térség lakosságának 6,6 %-a él. A népsűrűség alacsony az országos adatokhoz képest. 70 fő/km². (országos átlag 108 fő/km²) A városközpontban és közvetlen környezetében az idők folyamán – sajátos zárt sorú és félzárt sorú épületekből álló – kisvárosi karakterű beépítés alakult ki.

KÖRNYEZETI JELLEMZŐK

1. 5. 1. DOMBORZAT

A település a Duna-Tisza közén, a homokhátság északi részén, a Kiskunság tájegységen helyezkedik el. Területe a Duna és a Tisza felé is lejt. A rendkívül tagolt felszínű táj alapvetően síkvidéki. Az Alföldre jellemző egysíkúságot ma is észlelhető, a tájra a szabályosan ÉNY-DK-i irányban hosszanti, enyhe mélyedések- szélbarázdák- törnek meg, amelyekhez gyakran a kifújott homokból képződött homokdűnék is kapcsolódnak. A megnyúlt, ovális alaprajzú buckák a szélbarázdáktól függetlenül is

előfordulnak. Eredeti magasságuk 15-20 m, hosszúságuk 100-200 m között változik. A mélyedésekben párhuzamos csatornák futnak: a Nyikos, a Kigyós, a Kürti-Lapos, a Talfái, az Alpár-Nyárlőrinci csatornák, illetve a később megépített belvízelvezető XX/e, XX/d, XX/d-1 mesterséges csatornák.

A Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutatóintézetének besorolása alapján a város területe a Kiskunsági-löszöshát és Kiskunsági homokhát kistáj nevű területen helyezkedik el. A kistáj szélhordta homokkal fedett hordalékkúp-síkság. Horizontálisan a felszín igen gyengén szabdalt. Legjellemzőbb formák a majdnem párhuzamos elhelyezkedésű buckacsoportok. A buckafelszínnek közé alacsony fekvésű, tágas, szikes laposok ékelődnek. A homokbuckákat 1,5 m vastag löszös lepel fedi. A ligetes-erdős tájon futóhomok, buckák, időnként mocsarakkal és tavakkal kitöltött mélyedések, tágas szikes-jellegű laposok váltakoztak.

1. 5. 2. FÖLDTANI ADOTTSÁGOK

A korábban kialakult dunai kavics-, homok- és iszaprétegekre a szél által mozgatott homok és lösz települt. A nedvesebb időszakokban ezeken a felszíneken megindult a talajképződés, réti és mezőségi talajok keletkeztek. Ezeket a talajszinteket később futóhomok temette be. A dunai lehordási területről származó futóhomok agyag-és nehézasvány tartalma kicsi, karbonátokban viszont gazdag. A homokos üledék a szélszállítás miatt jól osztályozott, ami lassítja a talajosodás folyamatát. A homok sérülékenysége miatt többszintű talajszelvény itt nem alakulhatott ki. A genetikus talajtípusok közül általában a lösz a talajképző közet. Összefüggő futóhomok-takaró nem alakult ki, a futóhomok mellett a humuszos homok, a rétiesedő homok és a szikes terméketlen homok is gyakori. A buckák között rossz lefolyású hosszanti elgátolt mélyedések találhatók, ezekben számos helyen mészszipos kiválás képződött. A szél által létrehozott homokdombsorok között húzódo völgyekben szikes tavak, apró erek helyezkednek el, a néhány „patak völgy” mellett. A vízzáró meszes üledék a helyi mélyedésekben időszakos tavak képződését eredményezi. Az éghajlati vízhiány miatt a tavakból a víz a nyár közepére elpárolog. A löszös területeken a mezőségi – csernozjom- talajok típusai és változatai, a mélyben sós réti csernozjom és a réti csernozjom alkotnak nagyobb foltokat. A nedves területeken a lápos réti talajok jellemzők. A homoktalajok vázталajok, talajképző folyamataik mérsékeltek, humusztartalmuk csekély, mésztartalmuk magas, fizikai minőség szerint finom homokok. E talaj szántóterületként és erdősítésre is használható.

Összességében a lajosmizsei talajok - vízjárta és szikes laposokat kivéve - mezőgazdasági hasznosításra alkalmasak. A nagyüzemi mezőgazdasági művelés mellett az intenzív művelést igénylő kultúrák- zöldségfélék, szőlő megtalálható. Azokon a kisebb foltokon, ahol nem gazdaságos a szántóföldi művelés gyümölcsstermesztés folyik.

1. 5. 3. ÉGHAJLAT

A település éghajlati viszonyaiban az Alföldre jellemző sajátosságok nyilvánulnak meg. Mérsékelt meleg-száraz éghajlattal jellemezhető. Az ország egyik legnapfényesebb területe ez, mivel az évi napsütéses órák száma eléri a 2100 órát. A nyári évnegyedben 840 óra napsütés, a téli évnegyedben 200-210 óra körüli várható. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,4 °C. A csapadék évi átlaga 540-560 mm között van. A hótakarós napok száma nem éri el a 30 napot, az átlagos maximális hóvastagság 19 cm. A terület ariditási indexe, 1,26-1,30 között változik. A szélirány leggyakrabban ÉNY-i, de jelentős a D-i irány is. Az átlagos szélesebesség 2,5-3,0 m/s közötti. A viszonylag alacsony légnyomás miatt gyakoriak a viharos erejű szelek, amelyek a kitett homoktalajban jelentős deflációs kárt okoznak.

1. 5. 4. VÍZRAJZ

A területet több, a Tisza felé tartó vízfolyás keresztezi. A legészakibb közülük az Alpár-Nyárlőrinci-csatorna (41 km, 271 m²). A mélyedésekben számos időszakos állóvíz keletkezett. A természetes eredetű tavak száma 7 db. *A Pozsár halastó, Füzes-tó, Iskola-tó, Szászpa, Koli horgásztó (Haldorádó), Dúszéke (Fish Aréna horgásztó) és a Sípos horgásztó.* A kistáj tengerszint feletti átlagmagasság 135,9 m, magassága az 139,5 és 132,3 m tszf. között változik. Egy km²-en belül az átlagos szintkülönbség nem haladja meg a 4m-t. A talajvíz mélysége 2-4 m között ingadozik. Menynyisége nem jelentős. Kémiai jellege nagyrészt kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15-25 nk° közötti, de helyenként még a 45 nk°-t is meghaladhatja. A szulfáttartalom 60-300 mg/l között ingadozik. Mezőgazdasági területeken gyakran okoz problémát a Duna-Tisza közti hátság területén tapasztalható talajvízszint süllyedés. Az 1972-1992 közötti összefüggő aszályos periódus következményeként keletkezett felszín alatti vízháztartási problémák a térséget is jellemzi.

1. 5. 5. TÁJ

A lakóterületet erdők, szántó-és más növénykultúrával megkötött mezőgazdasági területek, gyepék és ültetvények veszik körül.

A táj arculatát három tájtypus határozza meg:

- Félig kötött buckás homokvidék, nagyrészt telepített erdőkkel és homokpuszta-rét maradványokkal.
- Mészlepedékes csernozjomos homoksíkság, kertészeti és szántóföldi hasznosítással.
- Buckaközi medencék és csatornák közötti mélyterületek, lápos rétekkel, szikes legelőkkel, a lefolyástalan területeken megjelenő állóvizekkel.

A **száraz homoki területek** jelentős részét mesterséges erdősítések, vagy gyümölcsstelepítések borítják. Flórájuk természetes elemekben nagyon szegény, sok esetben teljesen hiányzik, csak ruderalis, gyom jellegű fajok fordulnak elő.

A legerősebben tagolt felszínű **homokbuckás területek** kimaradtak az erdősítési programból, így itt találhatóak a botanikai szempontból legértékesebb természeti területek. E területekre a nyílt homokpusztai gyepek, a zárt szárazgyepek és a mozaikos megjelenésű galagonyás nyárasok, borókás nyárasok jellemzik. E növénytársulásban egyben a homokbuckák benövényesedési folyamata is, amelynek minden fázisa tanulmányozható a területen.

A térség homoki területein kívül másik jellegzetes adottságú felületét az **időszakos, vagy állandó vízállásos mélyfekvésű területek** alkotják. Ezek általában a belvízelvezető csatornákat kísérik, és nagyrészt rét-, legelő-, kaszálóterületek. Az előforduló nyílt vízfelületek a hínárasok, a nádasok és zombékosok, a kiszáradó láprétek, a kisebb felületű szikes rétek. A növénytársulásoknak ez a sorrendje – csakúgy mint a homokbuckák esetén - egy növényesedési, vagy inkább a talajvízszint csökkenésével együttjáró „szárazodási” folyamat állomásai is.

Gazdasági, társadalmi változások eredményeként a nagytáblás gazdálkodás mellett egy igen tagolt tulajdoni rendszerű, mégis lényegében monokultúrás (zöldség-gyümölcs) műveléssel jellemezhető mezőgazdasági-erdőgazdálkodási tájhasználat jött létre, amelyben a táj eredeti karaktere eltűnőfélben van.

1. 5. 6. NÖVÉNYZET

Jellemző flóra:

FÁK: kocsányos tölgy, fehér nyár, mezei szil, közönséges boróka.

LÁGYSZÁRÚAK: magyar csenkesz, rákosi csenkesz, fehér tippán, közönséges mézpzázsit, báránypirosító, naprózsa.

2. A HELYI VÉDELEMRE KIJELELT TERÜLETEK ÉS ÉRTÉKEK

2. 1. Környezeti jellemzők, Flóra, Fauna

A helyi védelemre kijelölt területek és egyedi értékek környezete rendezett, karbantartott, kedvezőtlen környezeti hatásnak kevésbé kitéve. A természeti oltalomra javasolt területeken meghatározó szerepe van a fás vegetációnak. Az egyedi értéként megjelenő fák [Kocsányos tölgy (*Quercus robur*), Vadkörte (*Pyrus Pyraeaster*), Vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*)] mellett a Központi parkot is borítja kisebb faállomány, melyben megtalálható a Közönséges platán (*Platanus acerifolia*), Fehér nyár (*Populus alba*), Magas kőris (*Fraxinus excelsior*), Mezei juhar (*Acer campestre*), Ezüst hárs (*Tilia tomentosa*), fűzfa. Kiemelendő lágyszárú növények, melyek fenti természetvédelmi területeken jellemzőek, a nád (*Phragmites communis*), apró békalencse (*Lemna minor*), réti boglárka (*Ranunculus acer*), közönséges cickafark (*Achillea millefolium*), pongyola pitypang (*Taraxacum officinale*).

A védett területen természetvédelmi oltalomra érdemes növények szórványosan, kis egyedszámban fordulnak elő. A védelem alá kerülő területek egyes részein jellemző a gyomfajok jelenléte. Közülük a természetvédelmi szempontból meghatározó invazív fajok jelenléte nem jelentős. A zöldfelületek rendszeres karbantartása nem engedi ezeknek a fajoknak a felszaporodását, így hosszabb távon sem jelentkezhetnek kedvezőtlen változások.

A természetvédelmi oltalom alá kerülő Füzes-tó (Horgásztó) és környéke egyik kiemelt természetvédelmi értékét az itt előforduló fauna tagjai képezik, így a kezelési terv szempontjából meghatározó fontossággal bírnak. A kezelési terv elkészítésének időpontjáig nem készült az állatokról átfogó állapotfelmérés. A területeket részletesen nem vizsgálták, csak az ismert fajok kerülnek felsorolásra:

- Gerinctelenek

éti csiga (*Helix pomatia*), imádkozó sáska (*Mantis religiosa*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), nappali pávaszem (*Inachis io*), óriás csíbor (*Hidrous piceus*)

- Halak

A Füzes-tó kedvelt horgász hely, számos telepített halfajjal. Halállománya értékes, kiemelten megfelelő élőhelyet biztosít.

tükörponty, ezüstkárász, csuka, amúr, szürkeharcsa, afrikai harcsa, aranykárász

-Kétéltűek

kecskebéka (*Rana esculenta*), levelibéka (*Hyla arborea*), zöld varangy (*Bufo viridis*)

A vizes élőhely a kétéltűek számára szaporodó és táplálkozási helyül szolgál.

-Hüllők

A vizes élőhely megfelelő életfeltételeket biztosít több gyíkfajnak. Ezek pontos állománya nem ismert.

fürge gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), vízisikló (*Natrix natrix*)

-Madarak

A természetvédelmi oltalom alá kerülő területek egyik legjelentősebb természetvédelmi értékeit az itt fészkelő, táplálkozó madárállomány adja. Ornitológiai kutatások hiányában az előforduló fajokról nincs pontos kép.

tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), szürke gém (*Ardea cinerea*), énekes rigó (*Turdus philomelos*), fekete rigó (*Turdus merula*), kis poszáta (*Sylvia curruca*), vadkacsa (*Anas platyrhynchos*), bütykös hattyú (*Cygnus olor*).

-Emlősök

A területek emlős állományáról elmondható, hogy mind fajokban, mind állományokban a városi jellegnek köszönhetően viszonylag szegényes. Jelenleg nem áll rendelkezésre felmérés az egyes fajok állomány nagyságáról.

sün (*Erinaceus concolor*), közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Az egyedi értékűként megnevezett kocsányos tölgyeken megjelenhet a mókus (*Sciurus vulgaris*).

2. 2. Gazdasági, társadalmi, kulturális jellemzők

A védett területeken belül erdőgazdálkodási-, vadgazdálkodási tevékenység nincs, mezőgazdálkodás szerepet nem játszik, a Füzes-tó esetében halászati, horgászati hasznosítás folyik. Vízgazdálkodási beavatkozások során a természetvédelmi érdekeket kell figyelembe venni.

A területek szabadon látogathatók. A Füzes-tó kedvelt horgász hely. A Központi park városkép alakító, dísz a település központjának és pihenőhelyet biztosít. A területek nagy része, jellegükből adódóan üdülési és idegenforgalmi szempontból nem minősül kiemelt célállomáshoz. A védendő területeken kijelölt turista útvonal nincs.

Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2009. május 13-i testületi ülésén 67/2009. (V. 13.) önkormányzati határozatával tulajdonosi hozzájárulást adott a Városház tér - Iskola-tó partja – Május 1. utca – Ceglédi út – 0343 hrsz-ú út – 0320 hrsz-ú út -0331/14 hrsz-ú út – Pusztatemplom nyomvonalú turistaút kijelöléséhez, valamint a 0331/13 hrsz-ú ingatlanon kialakítandó pihenőhely létesítéséhez. A pihenőhely létesítésének és üzemeltetésének teljes költsége a Járó föld Turista Egyesületet terheli.

A Mizsei Sáfrány földön a „Mizsei Óriás”-nak nevezett tölgyfa meglátogatását a Petőfi Túrakör rendszeresen megteszi a Pusztatemplom – Mizsei Óriás – Jézus-fa – Kónya-dűlő –Pusztatemplom 6 km-es távon.

A lajosmizsei turistautakról csatolásra kerül egy térkép.

A www.turistautak.hu oldalon Lajosmizse településnév vonatkozásában a POI adatbázisban 506 db bejegyzést találtunk. POI (Points Of Interest) – alatt hasznos helyek, érdekes pontokat kell érteni. Olyan helyek, amelyeket az emberek szeretnének meglátogatni, vagy csak egyszerűen fontos tudni, hogy hol vannak.

Ezek a helyek lehetnek a turizmus szempontjából érdekes helyek (szállodák, éttermek, strandok, sípályák, golfpályák, stb.), de a napi életben is szükség lehet rájuk (üzletek, szolgáltatások, egészségügyi-, oktatási intézmények, hivatalok, stb.).

A POIX adatbázisban minden feldolgozott POI-nak ismerjük a nevét, címét, elérhetőségét (telefonszám, e-mailcím, weboldal), valamint a földrajzi koordinátáját is tároljuk.

A kezelési tervhez köthetően az alábbi POI pontokat tartottuk figyelemre méltónak:

Védett tölgyfa

Szélesség (lat): N 47° 5,470'

Hosszúság (lon): E 19° 34,496'

Magasság: 130 m

Valószínűleg Lajosmizse külterületén

Közeli települések: Felsőlajos 6.52 km DNy felé, Táborfalva 7.14 km Ny felé, Lajosmizse 7.32 km D felé

Megye: Bács-Kiskun

Mizei óriás

Szélesség (lat): N 47° 5,631'

Hosszúság (lon): E 19° 33,455'

Magasság: 135 m

Valószínűleg Lajosmizse külterületén

Közeli települések: Felsőlajos 5.51 km DNy felé, Táborfalva 5.80 km Ny felé, Lajosmizse 7.50 km D felé

Megye: Bács-Kiskun

Jézus-fa

Szélesség (lat): N 47° 5,598'

Hosszúság (lon): E 19° 33,495'

Magasság: 140 m

Valószínűleg Lajosmizse külterületén

Közeli települések: Felsőlajos 5.51 km DNy felé, Táborfalva 5.86 km Ny felé, Lajosmizse 7.44 km D felé

Megye: Bács-Kiskun

Bejelentő: cseremoha

Dátum: 2013.02.25 12:30

Sáfrány-fa

Szélesség (lat): N 47° 5,480'

Hosszúság (lon): E 19° 33,488'

Magasság: 143 m

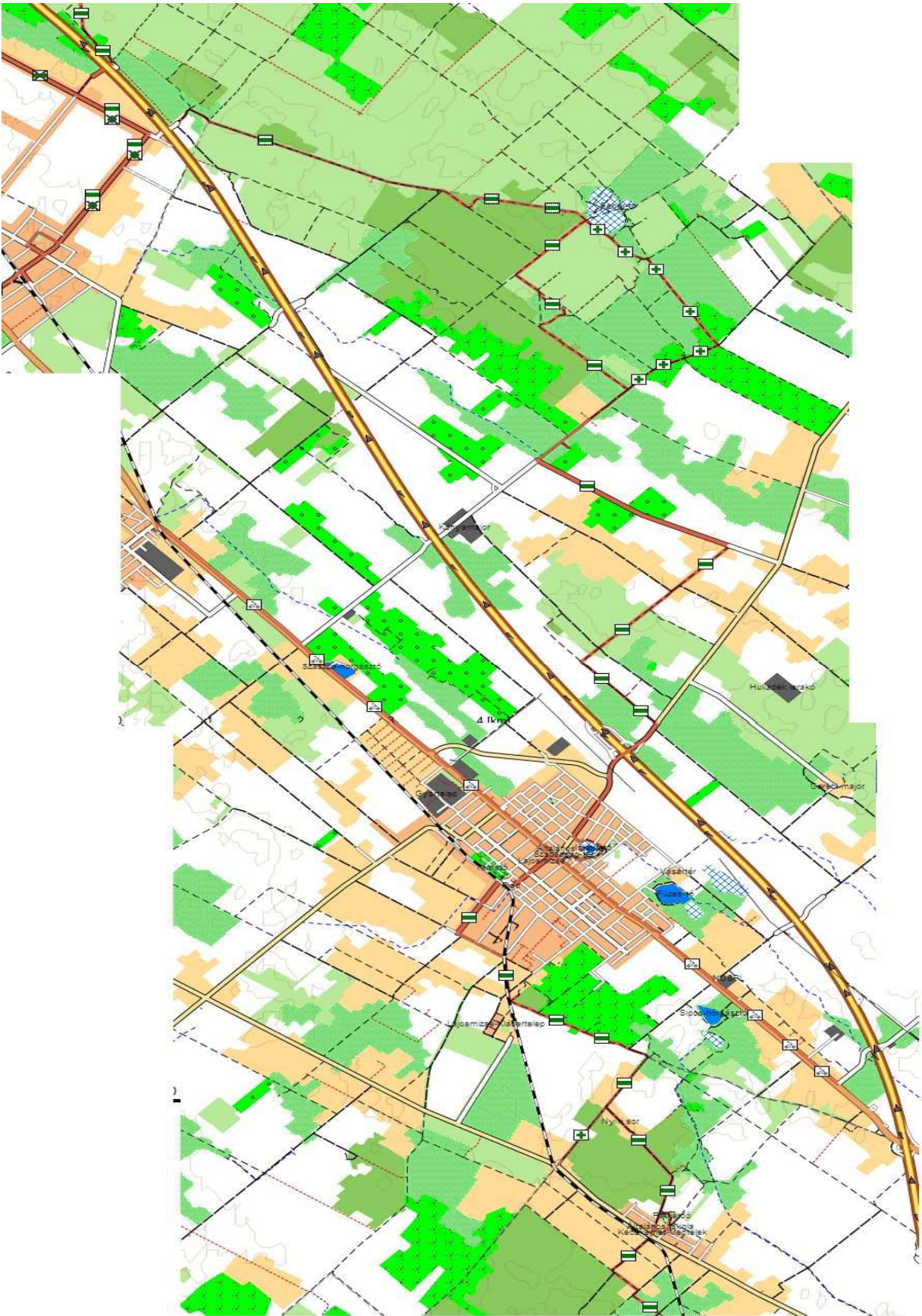
Valószínűleg Lajosmizse külterületén

Közeli települések: Felsőlajos 5.39 km DNy felé, Táborfalva 5.89 km Ny felé, Lajosmizse 7.21 km D felé

Megye: Bács-Kiskun

<http://c.map.turistautak.hu/tiles/turistautak/14/9082/5756.png>

Lajosmizsei turistautak

A védendő területeken ipari, bányászati tevékenység nem folyik.

Jelenleg a területek oktatási, bemutatási célokat nem szolgálnak. Bemutatóhely, tanösvény nem léte-sült. Feltétlenül szükséges ezért a védett emlékek bemutatása. Az egyedi fák (Köztemető vadgesz-tenyefa sorai, 1 darab kocsányos tölgy, 1 darab vadkörtefa, 5-ös főút mentén lévő platánfák és vadgesz-tenyefák, Tarnai utcai platánfa sor) esetében a fafajt, a védett egyedeket bemutató információs táblák elhelyezése válik szükségessé. A szervezett oktatás, bemutatás céljára alkalmas terület a Központi park, ahol megfelelő környezet áll ma is rendelkezésre számos fafaj bemutatására, illetve az Iskola-tó és környéke, mely szintén ideális bemutatóhely.

A védetté nyilvánítás előtt nem folyt kutatás. Helyszíni szemle során győződünk meg a védeni kívánt területek és egyedi értékek állapotáról, így számos területen hiányosságok tapasztalhatók az ismereteinkben. Hiányosak az ismeretek a növény-és állatvilágról, a védendő egyedi értéket képviselő fa-egyedek egészségi állapotáról. Szemrevételezéssel megállapítható, hogy állapotuk megfelelő, de fo-lyamatos gondozást igényelnek.

A védendő természetvédelmi területeken belül nem található kultúrtörténeti érték, összességében táj-képi szempontból kevésbé értékesek.

3. ADATBÁZISOK

Rendelkezésre áll Lajosmizse Város Településrendezési Terve,
Lajosmizse Városfejlesztési Konceptiója és Rendezési Terve Örökségvédelmi
Hatástanulmány,
tulajdoni lapok,
térképek,
fotók.

A védett területekről és emlékekről fénykép-és dia adatbázist kell kialakítani első alkalommal 2008. december 31-ig, melyet évente aktualizálni kell, rögzítve a bekövetkező változásokat.

Az adatbázist frissíteni érdemes.

4. CÉLKITŰZÉSEK MEGHATÁROZÁSA

4. 1. A terület értékelése

Méret: A védett terület kiterjedése, mérete megfelelőnek tekinthető. A védetté nyilvánításkor meg-határozott cél, a védelemre kijelölt egyedi fák, a Központi park, Füzes-tó és környékükön található természeti értékek megvédését, a terület nagysága és kiterjedése betölti. A továbbiakban potenciális bővítési lehetőségként a terület tovább fejlesztése több irányban is indokolt lehet.

Sokféleség: A védelem alá kerülő objektumok jellegéből fakadóan –egyedi, zömmel telepített fák- a diverzitás értékelése nehézségbe ütközik. Vegetációs szinten a Füzes tavat lehet minősíteni, miután figyelemre méltó a fajösszetételük.

Természetesség: A Füzes-tó és a Központi park mesterségesen kialakított, bár ez nem tekinthető ked-vezőtlen helyzetnek, hiszen a védetté nyilvánítás célja alapvetően az urbanus környezetben megör-ződött egyedi, jellemzően mesterségesen telepített értékek megóvása. Természetvédelmi oltalom alá elsősorban mesterségesen ültetett, esztétikai értékkel bíró fák kerülnek. A természetes vegetációra a kocsányos tölgy és vadkörtefa utalnak.

Ritkaság: A Központi parkban és az 5-ös főút mentén lévő idős platánfák, a köztemető vadgesztenyefái, valamint a külterületen lévő közel száz éves, jó állapotú kocsányos tölgy és vadkörtefa ma ritkának tekinthetők. Az új telepítésű platánfák a Tarnai utcában a gondos kezelésnek, ápolásnak, kiemelt figyelem ráfordításnak köszönhetően megőrződhet a jövő generáció számára.

Sérülékenység: A védett objektumok összességükben nem tekinthetők sérülékenyeknek. Az egyedi fákból az időjárás / villámcsapás, szél (vis major)/ tehet kárt, valamint az 5-ös főút mentén lévő platánfák és vadgesztenyefák sérülhetnek a rájuk kitűzött egy-egy hirdetés, plakát miatt, ezért fokozott figyelmet érdemelnek.

Veszélyeztetés: Mezőgazdasági, ipari jellegű veszélyeztetés a területeket nem éri, a közúti közlekedésből adódó légszennyezés előfordulhat.

A védetté nyilvánítás célja, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, illetve jelentős esztétikai értéket képviselő fák, valamint a Füzes-tó és környéke, illetve a Központi park és növényzete természetes élővilága.

4.2. Kezelési célkitűzések

A területeket érő külső és belső hatások, az itt található életközösségek ismeretében az alábbi kezelési célkitűzések megvalósítása szükséges és kívánatos:

- Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a védett értékek állapot változását, fejlődését.
- Biztosítani kell a területen található természetközeli állapotú élőhelyek hosszú távú fennmaradását, valamint a tervszerű természetvédelmi kezelés hatására az élőhelyek jelenlegi állapotának javulását.
- El kell végezni a területek állatvilágának felmérését.
- Tervezett élőhely rekonstrukciókkal és élőhely teremtő intézkedésekkel törekedni kell a terület biodiverzitása-, valamint a területen előforduló védett állatfajok populációnak méretének növekedésére.
- Biztosítani kell az érdeklődők számára a szervezett formában történő látogathatóságot, a természetközeli állapotú élőhelyek és ehhez kötődő fajok megismerésének, megfigyelésének lehetőségét.

A természetvédelmi kezelés szempontjából a legmeghatározóbb az egyedileg védelem alá kerülő faegyedek egészségi állapotának figyelemmel kísérése. A betegségekkel, károsítókkal szemben a hatásuk mértékében, akár vegyszeres úton is védekezni szükséges.

A csapadék hiánya, a hosszan tartó száraz időjárási viszonyok is veszélyeztethetik létüket. Szükség esetén ezért a faegyedek öntözését is meg kell oldani.

Gondoskodni kell a védett természeti érték fennmaradásához szükséges természeti feltételek, így többek közt a talajviszonyok és a vízháztartás megőrzéséről.

A védett természeti értékek egészségi állapotának megőrzése érdekében végzendő munkálatok:

- a) a fellépő növényi és állati kártevők elleni megelőző védelem biztosítása (permetezés),
- b) a száraz ágrészek gondos időbeni eltávolítása, a növényi részek eltávolítása után sebkezelés,

- a) a meglévő növőtér – és a lombkoronának megfelelő földterület – állandó gyommentességének biztosítása.

4. 3. Természetvédelmi célkitűzések

A terület rendeltetésének biztosításához alapvető stratégiai feltétel a terület jelenlegi állapotának, jellegének hosszú távú megőrzése, lehetőség szerint további javítása. Ezért a terület ingatlan nyilvántartás szerinti művelési ágának megváltoztatása, valamint az ingatlanok funkciójának és jellegének megváltoztatása (pl. lakóingatlanként való beépítés, stb.) kifejezetten nem kívánatos tevékenység! A jelenlegi területhasználatokat továbbra is fenn lehet tartani.

A védett természeti emlékek és természetvédelmi terület megőrzéséhez, továbbfejlesztéséhez szükséges bármilyen beavatkozás az első fokú természetvédelmi hatósági jogkört gyakorló hozzájárulásával lehetséges.

A védett természeti emlékek megóvása és fenntartása a terület tulajdonosának, illetve kezelőjének a feladata.

Tilos minden olyan tevékenység folytatása, amely a védelem alá vont természeti értékek állapotát közvetlenül vagy közvetett módon a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatja, vagy veszélyezteti.

A védett természeti terület határainak táblával történő megjelölése szükséges.

A területek jelenleg látogatásra alkalmasak.

A kezelési feladatok jobb ellátása érdekében kutatásokra van szükség, hogy a nem vizsgált fajcsoportokról megfelelő ismeret álljon rendelkezésre.

Az esetlegesen előforduló városi légszennyezés levegő-tisztaságvédelmi beavatkozásokkal csökkenthető.

4. 4. Korlátozó és veszélyeztető tényezők

- anyagi források hiánya,
- látogatók fegyelmetlen magatartása: személtelés, zajkeltés, fürdőzés,
- havária esetén a csapadékvízzel potenciálisan bekerülő szennyező anyagok,
- globális klímaváltozás okozta környezeti változások,
- kártevők elszaporodása,
- a tájidegen fajok további terjedése.

A természetvédelmi kezelés korlátjaként jelentkezik, hogy jelenleg üzemeltetési feladatokat a Füzestó és környéke kivételével Lajosmizse Város Önkormányzata részben lát el. A természetvédelmi kezelési feladatok egységes szemléletű, kifogásolhatatlan minőségben történő végrehajtásával egy szakembert (természetvédelmi kezelő külső szakértő) kell megbízni.

A területek felügyelete nem megoldott. **Szükség lenne a településen egy közterület felügyelő munkájára**, aki a védett területek és emlékek megfelelő felügyeletéről is gondoskodni tudna.

Évek óta a hivatali beszámolóknak megjegyzésre került, hogy a településtisztasági morál megkövetelné, hogy - a közterületek rendjének és tisztaságának védelme, valamint annak rendjét megbontó jogsértések hatékonyabb megelőzése, megakadályozása, szankcionálása, az önkormányzati vagyoni védelme érdekében - állományba kerüljön egy közterület felügyelő.

2013. augusztus 29-én képviselői indítványra elkészült a Képviselő-testület részére a közterület felügyelet felállításának tárgyi, anyagi, személyi feltételeiről szóló szakmai anyag. Annak elfogadását, valamint az önkormányzat 2014. évi költségvetésében való megtervezését követően 2014. április 1-jétől a Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal állományában 1 fő közterület felügyelő megkezdette a munkát.

5. STARÉGIÁK ÉS FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

5.1. Gyakorlati természetvédelmi feladatok

A természetvédelmi rendeltetésből eredően a kezelésnek a természetes, illetve természetközeli élőhelyek, életközösségek és különösen a védett faegyedek megőrzésére és fejlesztésére kell irányulnia.

A gyakorlati tevékenységet, a szükséges feladatokat fenti elvárásoknak a figyelembevételével kell meghatározni.

5.2. Természetvédelmi stratégia

Stratégiai célok	Természetvédelmi feladat
Élőhelyek kezelése, fenntartása	természetvédelmi érdekeknek alárendelt vízgazdálkodás a Fűzes-tó esetében, Élőhely fenntartó kezelések az Iskola-tónál (nádvagás)
Fajok védelme	az Iskola-tó és környékén fészkelő madarak zavartalan költése Központi parkban téli madáretetés bevezetése, etető helyek kihelyezése
Növényvédelem	gyommentesítés, parlagfűirtás
Látogatás	a védett területeken belül, ahol szükséges látogató-útvonal kijelölése, a védett területeken található értékeket bemutató kiadvány megjelenítése
Oktatás és bemutatás	Bemutatásra, szakmai oktatásban való ismertetésre igényszerően, esetlegesen beépítése az iskolai oktatási rendszerbe
Kutatás, vizsgálatok	Fel kell mérni a területek természetvédelmi szempontból lényeges gerinctelen és gerinces faunáját, ornitológiai kutatásokat kell végezni.
Földhasználat	A jelenlegi földhasználatok lényeges módosítása nem szükséges.
Táj-és kultúrtörténeti értékek	A védett területeken belül kiemelkedő kultúrtörténeti érték nincs.
Infrastruktúra	A rendszeres ellenőrzés személyi-és technikai feltételeinek biztosítása. A védett területek határpontjain hatósági táblák kihelyezése, azok karbantartása.

5.3. Kezelési feladatok

Feladat	Felelős	Fontosság
Adatgyűjtés		
Folyamatos rögzítése az egyedi természetvédelmi értékek (fák), növények állományadatainak, állapotváltozásainak.	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Az előforduló védett gerinctelen fajok felmérése, állomány vizsgálat	Lajosmizse Város Önkormányzata	3-4 éven belül
Az előforduló védett gerinces fajok felmérése, állomány vizsgálat	Lajosmizse Város Önkormányzata	3-4 éven belül

Kezelés		
Rendszeres területellenőrzés	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Hatósági táblák elhelyezése, pótlásuk	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Növényvédelem, gyommentesítés, parlagfűirtás	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Az egyedi értéként védett fák, facsoportok egészségi állapotának figyelemmel kísérése, esetleg szükségessé váló beavatkozások elvégzése	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Ismeretterjesztést szolgáló információs táblák kihelyezése, fenntartása (Füzes-tó és környékén, Központi parkban)	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Bemutatóhoz kapcsolódó fenntartási munkák elvégzése (kaszálás, utak karbantartása, növényvédelmi munkák)	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
Központi park fejlesztése	Lajosmizse Város Önkormányzata	5-10 éven belül
Központi parkban téli madáretetés bevezetése, madáretetők kihelyezése, karbantartásuk	Lajosmizse Város Önkormányzata	1 éven belül
A védett területeket és értékeket bemutató kiadvány megjelenítése	Lajosmizse Város Önkormányzata	2 éven belül
Adminisztráció		
A kutatási eredmények, vizsgálatok következtetéseinek dokumentálása	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
A területekről rendelkezésre álló térképek, más szervek által karbantartott adatbázisok beszerzése, a változások nyomon követése	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos
A területekről rendelkezésre álló fotó- esetleg audio anyagok frissítése, bővítése	Lajosmizse Város Önkormányzata	folyamatos

6. MUNKATERV

6. 1. Középtávú munkaterv

Az első munkaterv 2008. március 1. – 2018. február 28. közötti időszakra vonatkozott, mely a 2019. decemberi képviselő-testületi elfogadással aktualizálásra került, ezáltal a felülvizsgált munkaterv feladata a tervben foglalt feladatok elvégzése, az ismertett célok és stratégiák elérése.

6. 1. 1. Évente rendszeresen elvégzendő kezelési feladatok

1. Védett növény-és állatfajok állományadatainak rögzítése (folyamatos, de kiemelten március-október).
2. Rendszeres területellenőrzés (folyamatos).
3. Hatósági és tájékoztató táblák kihelyezése, folyamatos pótlása.
4. Az egyedi fák állapotváltozásának nyomon kísérése (folyamatos).
5. Téli madáretetés (december-március)

6. A területekkel kapcsolatos egyéb hatósági, szakhatósági munkák végzése (folyamatos).
7. A területekről rendelkezésre álló fotó,- esetleg audio anyagok frissítése, bővítése.

6. 1. 2. Egyedi kezelési feladatok

Nem határozható meg.

6. 2. Éves munkaterv

Az előző fejezetben foglaltak, illetve az aktuális lehetőségek alapján el kell készíteni az adott évre vonatkozó tervet, időbeni és költségtervezéssel. Ezt mindig a megelőző évben esetlegesen felmerülő újabb (középtávú tervben nem szereplő) problémák figyelembe vételével kell kidolgozni.

6. 3. A terv végrehajtásának ellenőrzése és a terv felülvizsgálata

Ez a terv tíz éves időszakra szól, 2018-ban válik szükségessé felülvizsgálata. Azonban a terv célkitűzéseiben, stratégiáiban bekövetkezett lényegi változások, vagy a természetes körülményekben jelentkező, nem várt események korábbi felülvizsgálatát lehetővé teszik.

A terv 2019 december hónapban felülvizsgálatra került.

3. melléklet az .../... . (...) önkormányzati rendelethez

Részletes indokolás
Az 1–4. §-hoz és az 1–3. mellékletez

A Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (3) bekezdésében foglaltak alapján: „Az önkormányzati rendelet tervezetéhez tartozó, a megalkotását megelőzően rendelkezésre álló, végső előterjesztői indokolást a Nemzeti Jogszabálytárban kell közzétenni.”

Erre tekintettel a Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi jelentőségű védett természeti területté és természeti emlékké nyilvánításról szóló rendeletének a 2024. november 14-i Képviselő-testületi ülésre beterjesztett indokolását az alábbiakban teszem közzé:

Általános indokolás

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 28. § szakasz (6) bekezdésében foglaltakból az következik, hogy helyi jelentőségű védett természeti terület kizárólag a 28. § szakasz (1) bekezdés c) pont szerinti természetvédelmi terület vagy a d) pont szerinti természeti emlék kategória valamelyikébe sorolható be a védelem célja és a védett természeti terület kiterjedése alapján.

Fentiek miatt szükségesség vált Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a környezetvédelemről szóló 7/2008. (III.20.) önkormányzati rendeletének felülvizsgálata.

Tekintettel arra, hogy a környezetvédelmi rendeletben történő szabályozás nem kivitelezhető, ezért indokolt ezen részek hatályon kívül helyezése és a felülvizsgált rendelkezéseik új rendeletbe foglalása.

Részletes indokolás

1.§

A természetvédelmi területekről és a természeti emlékekről rendelkezik.

2.§

A helyi védelem alá vont természetvédelmi területek és természeti emlékek megóvásáról, kezeléséről fenntartásáról rendelkezik.

3.§

Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének a környezetvédelemről szóló 7/2008. (III.20.) önkormányzati rendelete helyi természetvédelemről rendelkező szakaszainak hatályon kívül helyezéséről rendelkezik.

4.§

A rendelet hatályba lépéséről rendelkezik